Unitat 8 · Un treball just

Resum · Llibre de l'alumnat, pàgs. 121–136

Un **treball sostenible** és el que es pot mantindre sense danyar la persona: conten les condicions, la seguretat i el descans, no només el sou. L'**economia submergida** perjudica qui treballa sense cotitzar, les empreses que complixen i tota la societat. L'**ocupació** assalariada pot nàixer d'un contracte escrit o verbal i té drets laborals; el voluntariat regulat i l'ajuda familiar ocasional responen a altres règims. Com a regla general, abans dels setze anys no es pot treballar per compte d'altri, amb excepcions estrictes per a espectacles autoritzats. Un **contracte** arreplega el tipus, la duració, la jornada, el període de prova, la categoria, el salari i el conveni. En la **nòmina**, el brut (1.200 €) menys les deduccions (174 €) dona el líquid (1.026 €), i a l'empresa li costa més que el brut (1.584 €). Entre dos salaris qualssevol s'usa el major com a referència: amb 1.350 € i 1.215 € la diferència és del 10,0 %. En l'**escletxa salarial** per sexe es pren com a referència el salari dels homes: el 2024, el salari mitjà anual de les dones va ser un 17,5 % menor a la Comunitat Valenciana, sense ajustar per jornada ni lloc. L'activitat educativa de l'alumnat en el punt de reparació no és per si mateixa una ocupació ni voluntariat regulat. Si no es complixen els teus drets, consulta el conveni, demana assessorament a un sindicat i comunica o denuncia les infraccions davant la Inspecció de Treball; LABORA orienta. L'**SMI** és un sòl, no un sostre.

Un treball sostenible

- Condicions, seguretat i descans
- Economia submergida: qui perd
- Ocupació, voluntariat i ajuda familiar
- Teletreball i plataformes

El contracte de treball

- Tipus, jornada, salari, conveni
- Des dels 16, amb limitacions per a menors
- Abans dels 16, regla general: no
- Brut i pagues extra

La nòmina

- Meritaments, deduccions i líquid
- Brut ≠ líquid
- Cotització i retenció
- Cotització de l'empresa a banda: cost major que el brut

Igualtat

- Escletxa de gènere: referència, salari mitjà dels homes
- Igual treball o d'igual valor, igual retribució
- Registre retributiu amb mitjanes per sexe
- Una mitjana no prova discriminació

Els teus drets

- Conveni, Inspecció, sindicats i LABORA
- Denunciar amb fets i proves
- LABORA orienta; no sanciona

ON S'EXPLICA EN EL LLIBRE

- **8.1** Treball just · 123–124
- **8.2** Contracte · 124–125
- **8.3** Nòmina · 126–128
- **8.4** Igualtat · 128–129
- **8.5** Drets · 130

Material complementari del llibre de l'alumnat. Les persones, empreses i situacions dels casos són fictícies, tret que s'indique una altra cosa.